

Kontoret for voldsoffererstatning

Det Kongelige Justis- og Beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Vår dato
24.05.13

Din dato

Vår referanse

Din referanse

HØRINGSUTTALELSE MED MERKNADER

Det vises til høringsnotat av 8. februar 2013 med forslag til endringer i straffeloven av 1902 og straffeloven av 2005 (personforfølgelse, voldtekt og andre seksuelle overgrep, formidling av prostitusjon, forberedelse til tvangsekteskap, foreldelsesregler, mv.).

Kontoret vil i det følgende kommentere foreslåtte endringer som kan ha betydning i forhold til voldsoffererstatningsordningen. Vi bruker Deres inndeling.

3) Personforfølgelse ("Stalking")

Det er foreslått endring av strl. av 1902 § 390a om hensynsløs adferd, slik at det klargjøres at personforfølgelse også omfattes av bestemmelsen. Videre er det foreslått et nytt straffebed § 227a, som er ment å ramme kvalifiserte eller grove tilfeller av hensynsløs adferd som beskrevet i § 390a.

Forhold som omfattes av § 390a (plagsom adferd) og § 342 (brudd på besøksforbud) faller som hovedregel utenfor voldsoffererstatningsordningen, jf. praksis fra Erstatningsnemnda for voldsofre, se for eksempel ENV-2013-17. Av forarbeidene til endringsloven fremgår det at den nye ordlyden i voerstl. § 1 vil lede til en viss utvidelse av ordningen, ved at flere straffbare handlinger omfattes, jf. Ot.prp.nr. 10 (2007-2008) side 39. Det presiseres imidlertid at lovendringen ikke skal medføre at enhver straffbar handling som krenker livet, helsen eller friheten skal kunne gi rett på voldsoffererstatning. Når det gjelder skremmende atferd og trusler, uttales det i forarbeidene at ordningen skal omfatte trusler som er egnet til å fremkalle alvorlig frykt, jf. strl. § 227. Utsagn som kan oppfattes som skremmende og plagsom atferd for øvrig faller etter dette utenfor ordningen.

Kontoret kan ikke se at de foreslåtte endringene til § 390a vil medføre at flere slike tilfeller faller innenfor voldsoffererstatningsordningen. Det kan tenkes at overtredelser av § 227a. En nærmere utpensling av dette vil imidlertid måtte overlates til praksis, fortrinnsvis ved Erstatningsnemnda for voldsofre.

7) Handlinger likestilt med seksuell omgang og endringer i samleiedefinisjonen

Forslaget går på å utvide anvendelsesområdet til bestemmelsene som retter seg mot seksuell omgang (§§ 193 – 197 og 199) til også å gjelde tilfeller der gjerningspersonen får fornærmede til å utføre tilsvarende handlinger med seg selv.

En utvidelse av anvendelsesområdet vil kunne føre til at flere forhold også faller inn under voldsoffererstatningsordningen.

Departementet foreslår også endring av straffelovens definisjon av samleie i § 206, til nå å også omfatte tilfeller der gjerningspersonen har ført penis eller gjenstand inn i skjedeåpningen.

Den foreslåtte endringen vil kunne føre til at flere tilfeller rammes av den nåværende normen for oppreisning for voldtekt til samleie (kr 150 000).

8) Seksuelle overgrep mot barn under 14 år

Det er foreslått at all seksuell omgang med barn under 14 år skal regnes som voldtekt. Den som overtrer straffebudet vil følgelig straffes for voldtekt etter § 195. Dersom handlingen defineres som voldtekt vil dette kunne få følger for oppreisningens størrelse.

Videre er det foreslått at § 195 også skal ramme kvalifisert seksuell handling. Kontoret forstår dette slik at forhold som i dag subsumeres under § 200 annet ledd vil kunne falle inn under den nye § 195, forutsatt at det er tale om en kvalifisert seksuell handling. Som nevnt i høringsnotatet vil den endrede subsumsjonen kunne føre til at fornærmede i flere slike saker tilkjennes voldsoffererstatning.

10) Foreldelse

Det er foreslått at drap og seksuelle overgrep mot barn bør være unntatt foreldelse. Videre er det foreslått en utskutt foreldelsesfrist for enkelte straffbare handlinger (avvergingsplikten, vold i nære relasjoner, menneskehandel, tvangsekteskap og tvangsabort og tvangssterilisering).

Det følger av voerstl. § 3 annet ledd at søknader om voldsoffererstatning må være fremsatt for Kontoret før erstatningskravet mot skadevolderen er foreldet etter reglene i foreldelsesloven. Det er likevel tilstrekkelig at søknaden fremsettes før skadevolderen eventuelle straffansvar er foreldet etter reglene i straffeloven. Foreldelse er også et tema under rimelighetsvurderingen i saker som reguleres av voldsofferforskriften, jf. forskriften § 1.

Kontoret avslår per dags dato en god del eldre søknader på grunn av straffe- og sivilrettslig foreldelse. Den foreslåtte endringen vil kunne føre til at flere saker som tidligere ville blitt avslått på dette grunnlag, nå vil kunne innvilges. Dette fordi sivilrettslig foreldelse ikke vurderes i tilfeller hvor forholdet ikke er strafferettslig foreldet. Kontoret bemerker allikevel

at det i eldre saker gjerne er vanskelig å oppfylle lovens vilkår om klar sannsynlighetsovervekt.

Utover dette har ikke Kontoret flere merknader.

På vegne av Kontoret for voldsoffererstatning:

Anders J. Bækkemoen
rådgiver

Magne Baltzer Grimstvedt Kvalvik
rådgiver